LXIII. HOOFD-STUK.

Opgestopte pis, droppel-pis, en brandende pis, *Ischuria, stranguria & dysuria.*

I. BEPALING. De *opstoppinge* der pis is wanneer geen pis gelooft werd.

II. *Druppel-pis* is, wanneer men dikwils en druppel-wys de pis uit-watert.

III. *Brandende* pis is, wanneer die brandende en scherp uitgelooft werd.

IV. OORZAAK. In de *opstoppinge* en *druppel-pis*, is d' oorzaak wanneer het bloed te dik is, en te weinig water by sig heeft, soo dat het van de nieren niet kan doorgekleinst werden.

2. De nieren zynde ontstoken, versworen, of met zand en steenigheid verstopt.

3. De pis-leiders met slym, zand, kramp-trekkingen of steen beset zyn.

4. Als de blaas, door het ophouden der pis, te vol is, soo konnen hare vesélen, te zeer uitgerekt zynde, zig niet toe trekken, soo dat de pis daar in blyft, of alleenlyk droppel-wys gewatert werd.

5. Als de blaas met slym, zand, of steen beswangert is.

6. Lammigheid in de hals der blaas.

7. Als den uitgank der pis, met een stukje vleis, of yts anders bewassen of verstopt is.

8. Als iemand te veel ooft-vrugt gegeten heeft.

9. Ofte veel verscheiden drank gedronken heeft.

10. Of ontrent gesélschap beschaamt is te wateren.

De *brandige pis* komt als iemand hitzige sterke drank of koft gedronken en gegeten heeft.

2. Als de pis te lang in de blaas blyft.

3. Met

3. Met scherpe etter vervult is.

4. Steken en puntige steentjes of zand, waar door de blaas en pis-piep geschaaft zynde, pyn door de bytende pis, veroorzaken.

5. Ontstekinge in de blaas.

6. Een scherpe *Genorrhæ* &c. a

V. VOORZEGGINGE. De opgestopte pis is sorgelyk, want seven dagen duurende brengtse iemand om hals. De droppel-pis en brandende zyn zoo gevaarlyk niet als'et geen ontsteking of versweeringe by is.

VI. AANWYS. De oorsaken moet men wegnemen, en de wegen veilig maken.

VII. GENESING. Soo het bloed te dik is, kan men het met thee-water verdunnen, soo sal men wel haast meerder water loosen, waar door alle slym en sout sagtelyk verdunt en uitgedreven werd: men moet ook de steentjes breken, en buiten brengen, waar by zomwyls de Chirurgyns handwerk van nooden is. Voorts dryvende en steen brekende middelen heb ik in de Nier-wee genoeg beschreeven. In de brandende pis gebruikt versagtende middelen. als, soete melk, thee-water gelyk terstond gesegt: of

℞. Rad. Scorzon.
Salf. parill. āā *unc. duas.*
Ficuum ping. No. *decem.*
Coq. ex aq. ad unc. viginti quatuor, colaturæ adde
Spir. Hed. terr. *unc. duas.*
M. F. potio.

Laat hier soo veel van drinken als het mogelyk is, hoe

a Die veel sweet kan niet veel pissen, en die ter contrari veel pist kan niet veel sweeten.

Na veel gebruik van geconfyte gember krygt men wel een bloedige pis.

hoe meer hoe beter. Het gebruik van een kooksel van kervel, of peterselie is mede seer dienstig.

P. *Forstus* zegt dat hy zyn selven en andere genezen heeft met *roos-water* en *wit van ei.* t'samen geslagen. *Amatus Lusitanus* zegt wanneer zeker Vrouw door geen middelen baat vond, alleen door de *cons. flor. malvæ* s'ogtens en's avonds en gebruikende, genezen is.

Op de buik kan men stovingen leggen van *ajuin, kervel, peterseli, malva, fœniculum, Hedera terrestris* &c. in *melk* gekookt, met diergelyke kooksels kan men in de blaas speuten om de brandende pyn te verzagten, of de scherpigheid der pis te benemen. Smeeringen van buiten op met *Brandewyn, oleum petræ, terebinthinæ, scorpionum* &c. konnen in de *ischuria* en *dysuria* niet dan alles goed doen. Van boven geeft men ook volgende *Bolus wel.*

℞. Cassiæ rec. extr. *unc. sem.*
Terebinthinæ Ven. *drach. duas.*
Pulv. glycyrrh. *scrup. duos.*
M. F. Bolus. of.

℞. Oculor. cancri.
Rhei electi āā *drach. unam.*
Olei succini *gutt. tres.*
M. F. Pulvis.

Op de nieren legt men wel een stoving of pap van ajuin met verkens reusel en eijeren gemaakt, dog het voornaamste is de doordringende warmte.

De gedroogde herzenen van een exter met wyn ingenomen, doen binnen een uur pis maken, zoo men zegt. of

℞. Vini Rhenam. *unc. quatuor.*
Spir. terebinthinæ *drach. duas.*
Misce pro unico hausti.

Het

Het kruid *noli me tangere* wert groote kragten in de opgestopte pis toegeschreven.

VIII. De LEVENS-REGEL zy uitgepelde gerste, geers, aard-besien, cichoreyen, bernagie, cappers, peterselie, mostaart, kerse, radys, meerwortel, sebesten, vygen, razynen, krenten, amandelen, hasenoten, pingelen, terwen en gersten brood, biscuit, rapen, asperges, ajuin, articoken, swarte aal-besien, gestooft kals, schapen en lams-vleisch, jonge hoenders, wagt uw van gesout een gerookte kost, eet snoek, pos, baars &c. de drank zy een goede teuge wyns, of vers Rotterdammer bier. b

---

LIV. HOOFD-STUK.

Pis-vloed, *Diabetes*,

I. BEPALINGE. *Pis-vloed* is een overvloedig uitloozen van zoete pis, met binnen koors, groote dorst, en versmeltinge des lighaams.

II. De OORZAKEN zyn een schiftinge des bloeds, gelyk als wel van de melk schift, welke om haar

b Het is my menig reis gebeurt dat ik door het gebruik van rinse wyn in een droppelpis verviel, die my met pyne eenige dagen by bleef, en van zelver weder ophiel. *Dodonaus* heeft daar een aanmerking af, van ymand die syn selven genas met de loog van gebrande eijerschillen in rinsche wyn gemaakt.

Verscheide persoonen die een opgestopte pis hebben Wanneer zy over zee varen, welker oorzaak is meest de vreesagtigheid en de beschaamtheid toe te schryven, waar door de geesten na de pismakende werkingen niet en willen vloeijen.

Mercurialis verhaalt dat hy in de opgestopte pis een fles neemt met een wyde lange hals, deze maakt hy warm, en zet die op de schamelheid der kinderen, zoo dat de roede met de ballezen daar in beslooten zyn, waar door hy de pis uit doet loozen.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145769-p0300-4 DFG